

## EL PALUDISME DE SALOU I SON SANEJAMENT

pel Dr. ALEXANDRE FRIAS I ROIG

Les històriques i formoses platges de Salou, estan tan ben situades, dotades de bones vies de comunicació, i tenen tan bones condicions topogràfiques i climatològiques, que aprofitades convenientment, constituïrien un dels punts més bells i deliciosos per a estiuejar i hivernar aprofitant els elements que la naturalesa li ha donat d'una manera pròdiga.

Les platges de Salou, sense por d'equivocar-nos, podem afirmar són les més formoses i les que tenen millors condicions per a banyar-se de la costa mediterrània, i amb tota seguretat seria un lloc molt més concorregut, especialment durant l'estiu, per tenir condicions immillorables com a balneari marítim, si no tingués la contra del paludisme.

Tota la formosor de Salou resta eclipsada al presentar-se el fantasma palúdic, que allunya als que amb gran joia i carinyo acudiren a fruïr de les delícies i encants de la formosa encontrada mediterrània.

Sense cap classe de dubte, el paludisme ha disminuït en ses proporcions, a causa del sanejament que s'ha anat portant a terme, inconscientment, pels veïns i terratinents que han conresat molts terrenys pantanosos, convertint-los en terrenys secs per ses plantacions; però això no ha bastat, puix han quedat moltes sèquies descobertes i un estany de dimensions bastant regulars relativament a poca distància del poblat, constituint fogars constants d'anòfeles, que continuen propagant l'hematozoari entre els habitants de Salou.

Enamorats de tan bell troç de Catalunya, fa varis anys vam emprendre una campanya encaminada a sanejar tan bell paratge, digne de més sort, per qual motiu en 1912 invitarem a visitar-

les, a l'il·lustre parasitòleg especialitzat en tals estudis, nostre estimat amic Dr. Pittaluga, qui ens encoratjà per a portar a terme dita campanya per a poder conseguir nostre propòsit.

Constituïda la benemèrita Mancomunitat de nostres quatre províncies, es preocupà tot seguit de l'estat sanitari de Catalunya, per lo que constituí el Servei tècnic del paludisme, dirigit pel Dr. Pittaluga.

Proseguint nostra tasca, intensificàrem la campanya empresa, i posats amb relació amb el Servei tècnic del paludisme de la Mancomunitat, i coneixedor el Dr. Pittaluga de la necessitat del sanejament de Salou i de nostre desig, ens facilità tot quant podia, enviant als seus tècnics Drs. Sayé i Carrasco, els quals, amb el seu director, emprengueren els estudis necessaris, començant l'any 1915 els treballs d'un assaig profilàctic, posant en pràctica la defensa mecànica de varis edificis i la profilàxia química, administrant quinina previ examen hemàtic als individus malalts i convalescents.

En aquesta profitosa campanya ha cooperat també amb els seus esforços morals i materials, el distingit company i estimat amic Dr. A. Andreu, metge de Salou, resident a Vilaseca, qui com a més coneixedor de la població i de sos habitants, per ser sos clients, ens facilità en gran manera la tasca.

La campanya s'ha continuat tots els anys sotmetent a profilàxia química els atacats, podent afirmar que mercès a dita campanya s'ha pogut veure de mode ben clar l'eficàcia de la mateixa per les dades estadístiques obtingudes d'un mode especial l'any 1918, per haver sigut un any que les circumstàncies d'humitat i temperatura així com la poca intensitat de la campanya de l'any 1917, s'hauria el paludisme intensificat, i, en canvi, no va ésser així. Un dels fruits obtinguts per aquestes campanyes, és l'haver educat als veïns malalts a les pràctiques profilàctiques.

Naturalment que amb els assaigs que el Servei podia portar a cap, no podia resoldre d'un mode definitiu el problema, i es pensà en constituir un Sindicat de sanejament i foment; una vegada constituït, es posà amb relació amb la Mancomunitat de Catalunya, sollicitant s'emprengués la tasca del definitiu sanejament, acollint-se als beneficis que la disposició d'En Cambó fa a les entitats que reguen terrenys insolubles i pantanosos.

El plan a seguir, és reduir en lo possible les sèquies, procurant tapar totes les que quedin, terraplenar l'estany dessecant-lo en lo possible, fer grans plantacions d'arbres àvids d'aigua

com són salzes, xops, eucaliptus, àlbres, etc., de mode especial als terrenys sobreposats i aprop de l'estany, fent desaparèixer així les superfícies d'aigua en lo que possible sigui i practicant el petrolatge sistemàticament varis cops a l'any en les petites superfícies que no sigui possible tapar, per fer desaparèixer així els petits nius d'anofeles, continuant uns quants anys la quini-nització profilàctica per esterilitzar la sang dels que han sigut malàrics.

Amb ànsia esperem veure realitzat tan bell ideal i poder contemplar les formoses platges de Salou convertides en paratge de salut, benestar i constituint una font inagotable de riquesa.

### CONCLUSIONS

1.<sup>a</sup> Convençuts de la utilitat de les formoses platges salouenques, l'any 1912 emprenguérem una campanya de divulgació científica per a poder fer desaparèixer el paludisme d'aquella bella encontrada.

2.<sup>a</sup> A tal fi, sol·licitàrem la col·laboració i els consells de l'il·lustre parasitòleg nostre distingit amic el Dr. Pittaluga, qui ens facilità tot quan ha estat a son alcanç per a portar a terme nostre pensament.

3.<sup>a</sup> Dels estudis preliminars fets dedueix que el paludisme de Salou ha disminuït molt pel sanejament que representa el conreu de moltes terres que abans estaven quasi tot l'any enclarcats.

4.<sup>a</sup> Una vegada constituïda la Mancomunitat de Catalunya i el seu Servei tècnic del paludisme, s'instituí un assaig antipalúdic i l'estudi del sanejament definitiu.

5.<sup>a</sup> L'any passat es constituí un Sindicat de sanejament i foment de Salou, que sol·licità de la benemèrita Mancomunitat Catalana, s'encarregués de dit sanejament, que després d'acceptar l'encàrrec, té ja fets els estudis preliminars, plànols i pressupost, esperant serà una realitat tan bell ideal, dins de poc, aollint-se als beneficis de la disposició d'En Cambó sobre sanejament de terrenys pantanosos.

*Discussió: Dr. Andreu, de Vilaseca.*

Diu que confirmant lo dit per En Frias, que Salou és un dels millors paratges de Catalunya, puix apart del paludisme i alguns

casos de melitensis, no es coneix una tifoidea ni altres processos infectius, tan freqüents arreu i molt poc nombre de processos patològics de les vies respiratòries, degut a la benignitat del clima i que el paludisme va desapareixent, ja que segons estadístiques fetes en anys passats, no sols disminueix, sinó, que dels casos antics de caquèxia palúdica ja no n'hi han.

*Rectificació: Dr. Alexandre Frias.*

Contestá al Dr. Andreu donant-li les més expressives merces per haver intervingut en la discussió de la comunicació.